

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارائه دهنده درس: کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

عنوان درس: کتابخانه دیجیتال

کد درس: 3570012

نوع و تعداد واحد:^۱ 2 واحد نظری

نام مسئول درس: فاطمه شیخ شعاعی

مدرس/ مدرسان: فاطمه شیخ شعاعی - آزاده آل طه

پیش‌نیاز/ هم‌زمان:

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد

اطلاعات مسئول درس:

رتبه علمی: دانشیار

رشته تخصصی: کتابداری و اطلاع رسانی

محل کار: گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

تلفن تماس: ۸۸۹۵۷۹۴۳

نشانی پست الکترونیک: fashoaei@sina.tums.ac.ir

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسئول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

هدف اصلی درس آشنا کردن دانشجویان با مفاهیم مرتبط با کتابخانه‌های دیجیتالی، ایجاد کتابخانه دیجیتالی، معماری، استانداردها و پروتکل‌های کتابخانه دیجیتالی، نرم افزارها و سخت افزارهای مورد نیاز برای راه اندازی و مدیریت کتابخانه دیجیتال است که به فراگیران آموزش داده می شود.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

آشنا کردن دانشجویان با مفاهیم مربوط به کتابخانه دیجیتالی و چالش‌ها، استانداردها، نرم افزارها و سخت افزارهای مرتبط با آن

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

- آشنایی با نسل‌های مختلف کتابخانه‌های دیجیتال
- آشنایی با معماری کتابخانه‌های دیجیتالی
- آشنایی با فرمت‌های ابرداده‌ای نظیر دابلین کور، مارک، مدز، متس و...
- آشنایی با تفاهم‌نامه‌های مبادله اطلاعات در کتابخانه‌های دیجیتال (مانند Z39.50)
- آشنایی با رویکردهای نوین سازماندهی اطلاعات در محیط دیجیتال (مانند فولوکسونومی یا رده‌بندی مردمی)
- آشنایی با هستی‌شناسی‌ها و کاربرد آن در کتابخانه‌های دیجیتال
- آشنایی با مسائل حقوقی در کتابخانه‌های دیجیتالی
- آشنایی با نرم افزارهای متن باز برای راه اندازی کتابخانه دیجیتالی

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

- مفاهیم اساسی کتابخانه‌های دیجیتال، اجزای تشکیل دهنده کتابخانه دیجیتال را تعریف کنند.
- اهداف و ویژگی‌های کتابخانه‌های دیجیتالی را تعریف کنند
- استانداردهای موجود در حوزه کتابخانه‌های دیجیتال را شناسایی و تشریح کنند
- چالش‌های مربوط به مجموعه سازی، سازماندهی و مدیریت منابع دیجیتال را درک کنند
- با فرایند راه‌اندازی کتابخانه دیجیتال از منظر محتوا (مجموعه سازی)، نرم‌افزاری و خدمات آشنا باشد.
- ارزیابی انواع معماری‌های کتابخانه دیجیتال و پروتکل‌های کتابخانه دیجیتالی
- نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای مورد نیاز برای ایجاد و اداره یک کتابخانه دیجیتال را بشناسند
- تفاوت‌ها و شباهت‌های بین کتابخانه‌های دیجیتال و سنتی را تحلیل کنند .

رویکرد آموزشی:

□ مجازی^۱

□ حضوری

□ ترکیبی^۲

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

□ کلاس وارونه

□ یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال

□ یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی

□ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

□ یادگیری اکتشافی هدایت شده

□ یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی

□ یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

□ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

□ بحث در گروههای کوچک

□ ایفای نقش

□ یادگیری اکتشافی هدایت شده

□ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

□ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)

□ یادگیری مبتنی بر سناریو

□ استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)

□ یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

لطفاً نام ببرید ترکیبی

برای ارائه درس کتابخانه دیجیتالی از رویکرد ترکیبی و از روشهای زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، استفاده میشود. لطفاً نام ببرید: کلاس وارونه، یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)، سخنرانی تعاملی و استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان).

1. Virtual Approach

2. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۱	کتابخانه دیجیتال: تعاریف و مفاهیم پایه	سخنرانی تعاملی		فاطمه شیخ شعاعی
۲	تاریخچه: سیر تحول کتابخانه های دیجیتال	سخنرانی تعاملی		فاطمه شیخ شعاعی
۳	معماری کتابخانه های دیجیتال	یادگیری مبتنی بر حل مسئله	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی، ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	فاطمه شیخ شعاعی
۴	تولید محتوا و مجموعه سازی در کتابخانه های دیجیتال	یادگیری مبتنی بر حل مسئله	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی، ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	فاطمه شیخ شعاعی
۵	خدمات کتابخانه های دیجیتال	کلاس وارونه	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی، ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	فاطمه شیخ شعاعی
۶	مبادله اطلاعات و عناصر دخیل در آن	یادگیری مبتنی بر حل مسئله	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی، ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	فاطمه شیخ شعاعی
۷	آشنایی با ابر داده و فرمت های ابر داده ای	سخنرانی تعاملی		فاطمه شیخ شعاعی
۸	مسایل حقوقی در کتابخانه های دیجیتال			آزاده آل طه
۹	استانداردهای کتابخانه دیجیتال	سخنرانی، نمایش عملی، تمرین عملی، بحث گروهی	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی، ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	آزاده آل طه
۱۰	کاربرد هوش مصنوعی در کتابخانه های دیجیتال	سخنرانی تعاملی، نمایش عملی، تمرین عملی، بحث گروهی	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی، ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	آزاده آل طه
۱۱	مدل های مبادله اطلاعات	تدریس دانشجویان	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی، ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	فاطمه شیخ شعاعی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۱۲	آشنایی با تفاهم نامه ها در مبادله اطلاعات: Z3950 SRU/SRW	سخنرانی	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی،ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	فاطمه شیخ شعاعی
۱۳	رده بندی منابع دیجیتالی	یادگیری مبتنی بر حل مساله	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی،ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	آزاده آل طه
۱۴	آشنایی با هستی شناسی	یادگیری مبتنی بر حل مساله	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی،ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	آزاده آل طه
۱۵	آشنایی با نرم افزارهای متن باز برای راه اندازی کتابخانه دیجیتالی	سخنرانی تعاملی/تدریس دانشجویان	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی،ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	آزاده آل طه
۱۶	پایده سازی کتابخانه های دیجیتال	یادگیری مبتنی بر حل مساله	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی،ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	آزاده آل طه
۱۷	انواع مدل های ارزیابی کتابخانه های دیجیتال	یادگیری مبتنی بر حل مساله	مشارکت فعال در مباحث کلاسی ، انجام تمرین عملی،ارائه علمی در قالب پروژه های کلاسی	آزاده آل طه

وظایف و انتظارات از دانشجو:

منظور وظایف عمومی دانشجو در طول دوره است.

حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس^۱

روش ارزیابی دانشجو:

ارزیابی تکوینی (سازنده) شامل حضور منظم و موثر در کلاس، ارائه های کالسی و آزمون های کلاسی (در مجموع ۵ نمره

ارزیابی تراکمی (پایانی)مجموع ۱۵ نمره: آزمون کتبی بسته پاسخ و تشریحی، و طرح پروژه پایده سازی کتابخانه دیجیتالی

ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)^۲

۱. این وظایف مصادیقی از وظایف عمومی هستند و می‌توانند در همه انواع دوره‌های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

۲. در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

▪ ذکر روش ارزیابی دانشجو

▪ ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو

✓ ارزیابی تکوینی (سازنده):^۱ ارزیابی دانشجو در طول دوره آموزشی با ذکر فعالیت‌هایی که دانشجو به طور مستقل یا با راهنمایی استاد انجام می‌دهد. این نوع ارزیابی می‌تواند صرفاً با هدف آرایه بازخورد اصلاحی و رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت دانشجو صورت پذیرفته و یا با اختصاص سهمی از ارزیابی به آن، در نمره دانشجو تأثیرگذار باشد و یا به منظور تحقق هر دو هدف، از آن استفاده شود.

نظیر: انجام پروژه‌های مختلف، آزمون‌های تشخیصی ادواری، آزمون میان ترم مانند کاربرگ‌های کلاسی و آزمونک (کوئیز) های کلاسی

✓ ارزیابی تراکمی (پایانی):^۲ ارزیابی دانشجو در پایان دوره است که برای مثال می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- آزمون‌های کتبی، شفاهی و یا عملی با ذکر انواع آزمون‌ها برای مثال آزمون‌های کتبی شامل آزمون‌های کتبی بسته پاسخ اعم از «چندگزینه‌ای»، «جورکردنی گسترده»، «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ، آزمون‌های استدلالی نظیر آزمون ویژگی‌های کلیدی، سناریونویسی با ساختن فرضیه و، آزمون‌های عملی که برای مثال می‌تواند شامل انواع آزمون‌های ساختارمند عینی نظیر OSCE^۳، OSLE^۴ و ... و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار^۵ با استفاده از ابزارهایی نظیر DOPS^۶، لاگ‌بوک^۷، کارپوشه (پورت فولیو)^۸، ارزیابی ۳۶۰ درجه^۹ و باشد.

منابع:

منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وب‌سایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

• علیپور حافظی، مهدی. (۱۳۹۷). طراحی کتابخانه دیجیتال. انتشارات سمت:

<https://samta.samt.ac.ir/content/18803>

1. Formative Evaluation

2. Summative Evaluation

3. Objective Structured Clinical Examination

4. Objective Structured Laboratory Examination

5. Workplace Based Assessment

۶. مشاهده مستقیم مهارت‌های بالینی Direct Observation of Procedural Skills: روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت‌های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می‌گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می‌شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون، نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می‌شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می‌انجامد.

7. Logbook

8. Portfolio

9. Multi Source Feedback (MSF)

• صمیعی، میترا (۱۳۹۳). استاندارد های کتابخانه های دیجیتالی استانداردهای ذخیره سازی و حفاظت (جلد اول) . انتشارات

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

• تعاونی، شیرین (۱۳۹۲). استانداردها و اصول تشکیل مجموعه برای کتابخانه های دیجیتال به انضمام استاندارد کدگذاری

و انتقال فراداده ها (متس) . نشر کتابدار

• علیپور حافظی، مهدی. (۱۳۹۰). کتابخانه های دیجیتال: مبادله اطلاعات. انتشارات سمت.

<https://samta.samt.ac.ir/content/9541>

(ب) مقالات:

• نوروزی، یعقوب، جعفری فر، نیره. (۱۳۹۳). معماری استانداردهای کتابخانه دیجیتالی، مبتنی بر مدل I.S.O. کتابداری و

اطالعرسانی، ۱۷ (شماره ۳) پیاپی ۶۷: ۵۳-۲۵

• مردانی، امیرحسین. (۱۳۸۸). فولکسونومی: از آن کاربران، برای کاربران. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی

اطالعات، ۲۰ (۳)، ۲۶۰-۲۳۹

• علیپور حافظی، مهدی، کریمی، مهشید. (۱۳۸۷). معماری کتابخانه های دیجیتال. فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و

سازماندهی اطلاعات، ۱۹ (۳)، ۲۲۲-۱۹۹

(ج) محتوای الکترونیکی:

• /Dublin Core™ User Guide: <https://www.dublincore.org/resources/userguide>

• Metadata Object Description Schema (MODS) User Guidelines (Version 3):

<https://www.loc.gov/standards/mods/userguide>

• MARC 21 Formats Standards: <https://www.loc.gov/marc/marcdocz.html>

(د) منابع برای مطالعه بی شتر:

• Library of Congress Digital Library Standards :<https://www.loc.gov/librarians/standards>

۱. Summative Evaluation

چک لیست ارزیابی طرح دوره							
گروه	رشته مقطع	نام درس	آیتم	معیارهای ارزیابی	چگونگی پردازش طرح با توجه به معیارها		
					قابل قبول	نیازمند اصلاح	توضیحات در خصوص موارد نیازمند اصلاح
			اطلاعات درس	به اطلاعات کلی درس اعم از گروه آموزشی ارایه دهنده درس، عنوان درس، کد درس، نوع و تعداد واحد، نام مسئول درس و سایر مدرسان، دروس پیش نیاز و هم‌زمان و رشته و مقطع تحصیلی اشاره شده است.			
			اطلاعات مسئول درس	اطلاعات مسئول درس اعم از رتبه علمی، رشته تخصصی، اطلاعات تماس و ... درج شده است.			
			توصیف کلی درس	بخش‌های مختلف محتوایی درس در حد یک یا دو بند معرفی شده است.			
			اهداف کلی / محورهای توانمندی	اهداف کلی / محورهای توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند..			

			اهداف اختصاصی/ زیرمحوهای هر توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند.	اهداف اختصاصی/ زیرمحوهای هر توانمندی			
			رویکرد آموزشی مورد نظر در ارایه دوره اعم از حضوری، مجازی و ترکیبی مشخص شده است.	رویکرد آموزشی			
			روش‌های یاددهی و یادگیری درج شده‌اند.	روش‌های یاددهی- یادگیری			
			جدول مربوط به تقویم درس، به طور کامل تکمیل شده است.	تقویم درس			
			وظایف و انتظارات از دانشجویان نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس و ... تعریف شده و درج گردیده است.	وظایف و انتظارات از دانشجو			
			نحوه ارزیابی دانشجو با ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)، روش ارزیابی و سهم هر نوع / روش ارزیابی در نمره نهایی دانشجو، درج شده است.	نحوه ارزیابی دانشجو			
			کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط، معرفی شده‌اند	منابع			